

Обществена консултация относно схемата за мобилност „Твоята първа работа с EURES“ и възможностите за бъдещи мерки на ЕС във връзка с младежката трудова мобилност в рамките на Съюза

Тази открита онлайн обществена консултация се провежда в рамките на последващата оценка на подготвителното действие „Твоята първа работа с EURES“.

1. ЗА КАКВО СТАВА ВЪПРОС?

Младежката трудова мобилност и...

Свободата на движение на работниците в Европейския съюз е право, заложено в Договора за функционирането на Европейския съюз (член 45) и допълнително регламентирано в конкретно законодателство на ЕС¹. Тя може да допринесе за подобряване на разпределението на ресурсите и да послужи като механизъм за корекция за небалансирани трудови пазари.

Една от целевите групи с най-висока склонност към мобилност са младите хора (влечеене на езици, влечение към новаторски трудов опит, липса на семейни отговорности и пр.). Работата в друга страна членка и животът в различна културна среда може да са особено привлекателни с оглед на придобиването на нови умения и компетенции. Работа, стаж или професионална практика в чужбина могат да допринесат за подобряване на езиковите умения на младите хора и да им помогнат да бъдат по-уверени и да се адаптират по-добре. Младите мобилни работници могат също така да бъдат подходящ източник на иновации в предприятията, те са по-гъвкави от гледна точка на мобилността и често са по-положително настроени към промените.

Младежката безработица се оказва основното „наследство“ от икономическата криза по отношение на заетостта. Младежката безработица (под 25 години) засяга около 20,4 % от младите хора в ЕС-28, като равнищата ѝ в различните страни членки варират значително — от под 10 % (например в Австрия, Германия) до над 40 % от активното население (например в Гърция и Испания).

Въпреки това на практика все още има много пречки пред свободното движение. Често младите хора не се възползват от възможности за работа в други страни, понеже не знаят за тях, поради правни и практически проблеми или заради разходите и несигурността на преместването в чужбина. Годишното равнище на трансгранична мобилност (0,2 %)² между страните от ЕС остава много по-ниско от регистрираното в страните от ОИСР, което определено не е достатъчно за един

¹ Регламент (ЕС) № 492/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 5.04.2011 г. относно *свободното движение на работници в Съюза*, ОJ L 141, 27.05.2011 г., стр. 1, и Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29.04.2004 г. относно *правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки*, ОJ L 158, 30.04.2004 г., стр. 77

² [http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-14-541_en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-541_en.htm)

динамичен трудов пазар с европейско измерение. Данните за трудовия пазар показват, че в Европа има недостиг и излишък на квалифицирана работна ръка, тоест има много работни места, които остават незаети поради липсата на подходяща работна ръка.

...целенасочената схема за мобилност „Твоята първа работа с EURES“

Председателят Юнкер подчерта в своите политически насоки, че Комисията с мандат 2014 — 2019 г. ще стимулира трудовата мобилност не само като право на свободно движение на работниците, но и като икономическа възможност — особено с оглед на оставащите незаети работни места, запазващото се несъответствие между уменията и потребностите и предизвикателствата на глобализираната икономика.

За да се подобри достъпът до възможности за работа в Европа, младите граждани на ЕС се нуждаят от информация и подкрепа за намиране на подходяща работа, по възможност съчетана с финансови стимули. Тези услуги могат да се предоставят чрез **целенасочени схеми за мобилност или други инициативи за мобилност**³.

За младежката трудова мобилност в ЕС Комисията изпробва схемата **„Твоята първа работа с EURES“**, за да предостави съобразени с нуждите на отделните лица подкрепа за търсене на работа и услуги за наемане на млади хора на възраст 18—30 години, като тази подкрепа се съчетава с финансова помощ. Схемата бе приложена в рамките на водещата инициатива „Младежта в движение“⁴ и на инициативата „Възможности за младежта“⁵. За разлика от *основаните на учене дейности* по ЕРАЗЪМ+, „Твоята първа работа с EURES“ предлага услуга за намиране на *работно място* — работа срещу заплащане, стаж или професионална практика — в друга страна от ЕС за минимум 6 месеца. Целта е да се насърчи чувството за принадлежност на младите хора към трудовия пазар и тяхното включване в него.

Във фазата си на подготвително действие (бюджет на ЕС 2011 — 2013 г.) „Твоята първа работа с EURES“ бе изпълнявана чрез покани за представяне на предложения с цел осигуряване на 5000 професионални стажа. Чрез общо 15 проекта (12 млн. евро) бяха подпомогнати около 4300 млади хора. Новаторското в схемата е пряката помощ, оказвана на търсещите работа и на малките и средните предприятия (МСП), основаваща се на опростени варианти за разходи (например фиксирани ставки и еднократни суми). Характерът на мерките за подкрепа и съответната финансова помощ в рамките на подготвителното действие „Твоята първа работа с EURES“ е описан подробно в Приложение II. Междинен преглед, който приключи през 2014 г.⁶, потвърди, че мерките и помощта са уместни, че имат добавена стойност за ЕС и че допълват други схеми за мобилност на европейско и национално равнище.

От 2014 г. „Твоята първа работа с EURES“ се финансира по оста EURES на Програмата на Европейския съюз за заетост и социални иновации (EaSI 2014 —

³ Вж. приложение I

⁴ COM(2010) 477 окончателен

⁵ COM(2011) 933 окончателен

⁶ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1160&newsId=2136&furtherNews=yes>

2020 г.)⁷. В рамките на тази програма Комисията може да прилага целеви схеми за мобилност за „попълване на работни места в даден сектор, професия, страна или група страни или за определени групи работници, като млади хора, предразположени към мобилност, когато бъде установена ясна икономическа необходимост“.

В EaSI могат да се включват кандидати на възраст 18—35 години, а в географски аспект тя включва и Норвегия и Исландия (страни от Европейското икономическо пространство — ЕИП). Безвъзмездните помощи за прилагащите програмата организации се предоставят за период от 24 месеца. През 2014 г. бяха финансирани два проекта, всеки от които бе на обща стойност около 3,5 млн. евро — EURES Италия и EURES Швеция, и двата в консорциум с други членове на EURES. Тези два проекта имат за цел да достигнат около 2400 професионални стажа. Поканата за представяне на предложения за 2015 г. на обща стойност около 8 млн. евро бе публикувана на три пъти през годината. Предоставени бяха средства на проект, ръководен от EURES Франция, който е на стойност близо 2,5 млн. евро. В началото на 2016 г. още 1 или 2 проекта могат да получат финансиране.

2. ЦЕЛ НА НАСТОЯЩАТА ОНЛАЙН ОБЩЕСТВЕНА КОНСУЛТАЦИЯ НА ЕС

Комисията извършва последваща оценка на подготвителното действие „Твоята първа работа с EURES“. От една страна, целта е да се обърне по-специално внимание на следните критерии за оценяване: *ефективност, ефикасност, взаимно допълване и добавена стойност за ЕС, устойчивост, въздействие и управление на действието*. Ще бъдат анализирани и *целесъобразността и съгласуваността* на схемата. От друга страна, при оценката ще се анализират ползите от действието чрез извършване на анализ на разходите и ползите и разглеждане на потенциалните последици от различните възможности за бъдещето на този вид схеми.

Целта на тази обществена консултация, която е публикувана на всички официални езици на ЕС, е да се получат идеи и мнения от различни заинтересовани страни в Европейското икономическо пространство (ЕИП)⁸, по-специално от прилагащите схемата и нейните ползватели, от заинтересовани страни на трудовия пазар и граждани. Въпросникът ще бъде насочен както към въпроси за последващата оценка, така и към всички възможни сценарии за бъдещето на „Твоята първа работа с EURES“.

Бихме искали да научим вашето мнение!

Ще ви отнеме едва няколко минути да отговорите на въпросите. Мнението ви е много важно. Можете да изпращате коментарите си от януари до април 2016 г.⁹ Консолидирано и анонимно аналитично резюме на всички отговори на въпросника

⁷ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1083&langId=en>

⁸ 28-те страни от ЕС, както и Норвегия, Исландия и Лихтенщайн.

⁹ Вижте датите тук: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=333&langId=en>

ще бъде приложено към окончателния доклад за последващата оценка и ще бъде публикувано на портала Europa.

Имате въпроси за консултацията?

Моля, изпратете ни електронно писмо на адрес: EMPL-CONSULTATION – YFEJ@ec.europa.eu

Повече информация за „Твоята първа работа с EURES“

<http://eures.europa.eu>

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=993&langId=bg>

ОТКАЗ ОТ ОТГОВОРНОСТ

Моля, имайте предвид, че този документ за консултация ангажира единствено службите на Европейската комисия, които участват в неговата подготовка, както и че текстът е предназначен да служи като основа за дискусии, без да оказва влияние върху окончателната форма на каквото и да било решение, което ще бъде взето от Европейската комисия.

Моля, прочетете **декларацията за поверителност**, за да се информирате как ще бъдат обработвани вашите лични данни и коментари.

Благодарим ви за участието!

Приложение I:

Инструменти на равнище ЕС и на национално равнище за стимулиране на младежката мобилност

- **EURES**

ЕС улеснява упражняването на свободното движение на работници и трудовата мобилност на своя територия, като подкрепя **EURES**¹⁰. EURES е мрежата, свързваща обществените служби по заетостта на 28-те страни членки, Норвегия, Исландия и Лихтенщайн (Швейцария също участва) и Комисията, която има за цел да гарантира прозрачността на трудовите пазари.

Чрез EURES, която е създадена през 1993 г., се обменят данни за свободни работни места и заявления за работа и се предоставя информация относно условията на работа и живот. Мрежата улеснява мобилността в ЕС за всички категории работници и всички възрастови групи.

Основните задачи на членовете на EURES са да информират и подпомагат търсещите работа и работодателите във връзка с трудовата мобилност. Такива дейности се извършват на местно, регионално и национално равнище под формата на

¹⁰ <http://eures.europa.eu>

електронни услуги и бюра за помощ, на трудови борси и в обществените служби по заетост. За мрежата EURES работят над 1000 съветници. На равнище ЕС Европейската комисия поддържа портал, който предоставя достъп до свободни работни места, онлайн база данни с автобиографии и информация за условията на работа и живот в различните страни членки. Европейската комисия осигурява и други хоризонтални дейности за подкрепа на членуващите организации под формата на програми за обучение, портал за управление на прояви (Европейски дни на заетостта онлайн), инструменти за вътрешна комуникация, услуга за бюро за помощ на портала и дейности за взаимно учене, включително за това как да достигнем до работодателите и търсещите работа и как да ги ангажираме по ефикасен и икономически ефективен начин.

EURES е в процес на реформиране, започнал през 2014 г. с Решение за изпълнение на Комисията от ноември 2012 г. (2012/733/EC). Целта е мрежата да се пренасочи към по-ефикасни услуги, ориентирани в по-голяма степен към резултатите. През януари 2014 г. Европейската комисия направи предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно Европейска мрежа на службите по заетостта, който да замени Глава II от Регламент (ЕС) № 492/2011 и да модернизира допълнително EURES. Това е основен инструмент на ЕС за насърчаване на мобилността в Съюза в съответствие с член 46 от ДФЕС. Предложението за регламент е в заключителния етап на законодателния процес и се очаква да влезе в сила през 2016 г.

Подкрепа за трудовата мобилност в рамките на ЕС

Като част от работната програма за 2016 г. Комисията ще представи *Пакет за трудовата мобилност*. Неговите цели са подкрепа за трудовата мобилност и справяне със злоупотребите чрез по-добра координация на системите за социална сигурност и целенасочено преразглеждане на Директивата за командироването на работници. Пакетът (Съобщение) може също така да включва информация за усъвършенстване на EURES, както и относно „Твоята първа работа с EURES“ и нейното бъдеще като целева схема за мобилност.

- **Програми на ЕС за мобилност**

На европейско равнище има дейности за мобилност като програмата за 2014 — 2020 г. за образование, обучение, младеж и спорт **Еразъм+**¹¹ или програмата на ЕС за обмен за предприемачи **Еразъм за млади предприемачи**¹².

В рамките на програмата „Еразъм+“ младежката мобилност и трудовата интеграция вече се подкрепят с възможности за професионално обучение. Тези действия са насочени предимно към предлагане на възможности за временна мобилност с цел *учене в друга страна членка*, а именно професионално образование и обучение, като част от програмата за придобиване на квалификация от студенти или чираци в техните страни на произход. В рамките на програмата „Еразъм за млади предприемачи“, въпреки че не е предназначена изключително за млади хора, се

¹¹ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_bg.htm

¹² <http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/index.php?lan=en>

предоставя на бъдещи и наскоро утвърдили се предприемачи ноу-хау за създаването и управлението на бизнес. Това става чрез обмен с опитни предприемачи.

- **Национални инструменти**

На национално равнище в някои страни членки са достъпни други мерки и схеми за стимулиране на трудовата мобилност в съответните страни или в рамките на ЕС. Характерът на тези инструменти, техният обхват и целите им се различават значително в отделните страни. Страните членки разчитат до голяма степен на мрежата EURES. Само малък брой страни предлагат пряка финансова помощ и съобразени с индивидуалните нужди схеми за мобилност в страната или в рамките на ЕС. Някои от тези мерки са съфинансирани от ЕСФ.

За периода 2014 — 2020 г. страните членки са приканени да включат мобилността в рамките на ЕС и дейностите на EURES на тяхна територия в своите национални оперативни програми по линия на ЕСФ. Не всички страни членки са решили да направят това.

Приложение II

ПРЕГЛЕД НА ПОДГОТВИТЕЛНОТО ДЕЙСТВИЕ „ТВОЯТА ПЪРВА РАБОТА С EURES“*

КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА „ТВОЯТА ПЪРВА РАБОТА С EURES“?	„Твоята първа работа с EURES“ е пилотна схема на ЕС за мобилност, изпълнявана в периода 2012 — 2015 г. Нейната цел е да се помогне на млади хора да си намерят работа или свързана с работа възможност за обучение в друга страна от ЕС, а също така да се помогне на работодателите да намерят работна ръка за свободните работни места, които им е трудно да запълнят.	
ЦЕЛЕВИ ГРУПИ	Младежи	Работодатели

КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ ЗА ЦЕЛЕВИТЕ ГРУПИ	- Възраст — между 18 и 30 години към момента на подаване на заявление - Граждани на някоя от 28-те страни от ЕС и лица, законно пребиваващи в страна членка - Търсене на професионален стаж в друга страна от ЕС - Не е задължително съответното лице да кандидатства за мобилност за пръв път - Наличие на квалификация или трудов опит	- Всички законно установени в ЕС-28 организации/предприятия, независимо от техния размер или икономически сектор - Спазващи трудовото и данъчното законодателство, приложимо в страните, в които те са установени - Малки и средни предприятия (МСП, тоест предприятия с до 250 служители) могат да се ползват от финансова подкрепа
ПРОФЕСИОНАЛНИ СТАЖОВЕ	- Работни места (покани 1 и 2) + стажове и професионални практики (покана 3) - Намиращи се в страна от ЕС, различна от страната на пребиваване на кандидата - Спазващи националното трудово законодателство и законодателството в областта на социалната закрила, както и задължението за предоставяне на открита и прозрачна информация за правата и задълженията на страните по договора - Гарантиране на заплащане (тоест заплата) и писмени договорни отношения с поне 6-месечна продължителност - Професионален стаж на пълно или непълно работно време (не по-малко от 50 % от пълното работно време) - Стажовите и професионалната практика трябва да гарантират адекватни учебни цели въз основа на работата и поддържащи мерки, както и съответно признаване на резултата (тоест удостоверение/писмена декларация)	
ИЗКЛЮЧЕНИЯ	- Граждани, работодатели и професионални стажове от страни извън ЕС - Командировани работници - Професионални стажове в институции и органи на ЕС или в други подобни международни организации или агенции (например ООН, ОИСР, Съвета на Европа и пр.) - Сезонни или други временни професионални стажове с продължителност на договора под 6 месеца - Стажове за професионално обучение или всяка друга форма на помощ за обучение, която е част от задължителните изисквания за професионално сертифициране, например в областта на здравеопазването или правото	

МЕРКИ ЗА ПОДКРЕПА		Младежи		Работодатели (МСП)	
		Мярка	Финансово участие (сума на кандидат)	Мярка	Финансово участие (на работодател)
	ПРЯКА ФИНАНСОВА ПОМОЩ	Средства за	От 200 до 300		От 400 до 1200

		пътуване във връзка с интервю за работа (всяка държава от ЕС)	евро в зависимост от разстоянието (< или => 500 км)	Програма за интеграция на новите мобилни работници, стажанти или чираци; Тя може да включва поне един от следните елементи (основно обучение): — обучение за въвеждане в професията — езикови курсове Всеки от горепосочените елементи може да се съчетава с административна подкрепа и улесняване на установяването (цялостно обучение).	евро на кандидат в зависимост от държавата на местоназначение и вида на програмата за интеграция (основно или цялостно)	
		Помощи за преместване	От 600 до 1200 евро в зависимост от държавата на местоназначение			
		Езикови курсове	Възстановяване на действителните деклариран разходи до 1200 евро			
		Признаване на квалификации	Възстановяване на действителните деклариран разходи до 1000 евро			
		Допълнителни средства за преместване	Възстановяване на допустимите деклариран разходи до 500 евро			
	Други мерки за подпомагане	Услуги на „Твоята първа работа с EURES“ в областта на заетостта, целящи предоставяне на широкообхватен пакет от услуги за подпомагане на млади кандидати от периода преди устройване на работа до периода след назначаването. Могат да бъдат достъпни следните <u>безплатни</u> услуги: — Предварително обучение (езиково обучение или други нужди от обучение преди заминаването и/или след пристигането) за всички предварително подбрани кандидати; — Менторска помощ за наетите на работа стажанти и чираци;				

* От 2014 г. „Твоята първа работа с EURES“ продължава да съществува като специален план за мобилност „Твоята първа работа с EURES“ в рамките на оста EURES на програмата EaSI със следните малки промени: а) възрастта на младите кандидати е увеличена до 35 години; б) географският обхват е разширен до страните от ЕАСТ/ЕИП, тоест Норвегия и Исландия; в) преразгледани суми за финансовата помощ.